

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobkyně **SNERPIL, s.r.o.**, se sídlem Břeclav, tř. 1. máje 1 (dříve Fleret Trade s.r.o. se sídlem Frenštát pod Radhoštěm, Nádražní 915), v řízení zastoupené Mgr. Jaromírem Kráčalíkem, advokátem se sídlem v Hodoníně, Lipová alej 6, proti žalované **Státní zemědělské a potravinářské inspekci**, se sídlem Brno, Květná 15, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. července 2014, č. j. SZPI/BB851-21/2013, ve věci správního deliktu,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Napadeným rozhodnutím žalované bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce – Inspektorátu v Olomouci ze dne 2. 1. 2014, č. j. SZPI/BB851-10/2013, jímž byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání pokračujícího správního deliktu podle ustanovení § 17 odst. 2 písm. a) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „zákon o potravinách“), a byla jí podle ustanovení

§ 17 odst. 3 písm. c) zákona o potravinách uložena pokuta ve výši 600.000 Kč. Správní delikt spáchala žalobkyně tím, že dne 26. 1. 2011 vyrobila a následně uvedla na trh lihovinu FLERET TUZEMÁK 37,5 % vol., à 0,5 l, šarže 26.01.2011 v množství 1274 l (tzn. 2548 ks), která byla po provedeném laboratorním vyšetření hodnocena dle čl. 14 odst. 2 písm. b) a odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (dále jen „nařízení č. 178/2002“), jako nevhodná k lidské spotřebě, tudíž jako potravina, která se nepovažuje za bezpečnou z důvodu kontaminace cizorodými nebo jinými látkami (v lihovině byla prokázána přítomnost látky 2-propanol v množství 668 mg/l a. a., která nesmí být v lihovině přítomna, z toho lze usuzovat, že k výrobě lihoviny byl použit líh denaturovaný), a dále tím, že dne 27. 1. 2011 vyrobila a následně uvedla na trh lihovinu FLERET TUZEMÁK 37,5 % vol., à 1 l, šarže 27.01.2011 v množství 2028 l (tzn. 2028 ks), která byla po provedeném laboratorním vyšetření hodnocena dle čl. 14 odst. 2 písm. b) a odst. 5 nařízení č. 178/2002 jako nevhodná k lidské spotřebě, tudíž jako potravina, která se nepovažuje za bezpečnou z důvodu kontaminace cizorodými nebo jinými látkami (v lihovině byla prokázána přítomnost látky 2-propanol v množství 705 mg/l a. a., která nesmí být v lihovině přítomna, z toho lze usuzovat, že k výrobě lihoviny byl použit líh denaturovaný).

Žalobkyně se domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vytýká žalované, že:

- 1) nedostatečně zjistila skutkový stav, neboť z pouhé přítomnosti nepatrného množství 2-propanolu dovodila použití denaturovaného lihu a z tohoto důvodu nevhodnost lihoviny ke spotřebě, nezabývala se však otázkou, jak vysoký je obsah 2-propanolu v denaturovaném lihu a zda nemohlo dojít k příměsi této látky do lihoviny jiným způsobem (např. použitím čisticích obsahujících tuto látku při čištění výrobní linky), ani nezkoumala škodlivost či použitelnost 2-propanolu ke konzumaci pro člověka,
- 2) věc nesprávně právně posoudila, neboť jednání žalobkyně bylo posouzeno jako správní delikt dle ustanovení § 17 odst. 2 písm. a) zákona o potravinách, slovo „bezpečnost“ potravin v tomto ustanovení nevykládala žalovaná dle jazykového významu, ale ve smyslu definice obsažené v čl. 14 nařízení č. 178/2002, k čemuž dle názoru žalobkyně nebyla žalovaná oprávněna, protože látka 2-propanol není v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 110/2008, o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin (dále jen „nařízení č. 110/2008“), příloze č. I vyjmenována mezi látkami, které v alkoholu nesmí být přítomny, případně musí být přítomny do určitého množství, a dále žalovaná nezdůvodnila, proč neposoudila jednání žalobkyně jako správní delikt dle ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) zákona o potravinách, za nějž zákon ukládá podstatně nižší sankce,
- 3) se nezabývala otázkou, zda se u žalobkyně jedná o odpovědnost objektivní či nikoli, a nepřihlédla k tomu, že žalobkyně vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby zabránila porušení právní povinnosti,
- 4) rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť neobsahuje srozumitelné odůvodnění, chybí v něm podklady rozhodnutí, úvahy, kterými se žalovaná řídila při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a postrádá také odůvodnění výše uložené pokuty,

5) pokuta je nepřiměřeně vysoká (při počtu 4.576 kusů lahví lihoviny činí cca 131 Kč na 1 ks výrobku), pro žalobkyni je prakticky likvidační, čímž se žalovaná vůbec nezabývala, a to přesto, že v obdobných případech jsou žalovanou ukládány pokuty nižší, což v tomto případě vedlo k porušení zásady stanovené § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“).

Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby a podrobně se vyjádřila ke všem žalobkyní namítaným skutečnostem, s odkazem na napadené rozhodnutí. V něm zejména uvedla, že skutkový stav byl zjištěn dostatečně, bylo jednoznačně uvedeno nízké množství 2-propanolu, které bylo zohledněno jako polehčující okolnost v rámci úvahy o závažnosti protiprávního jednání, škodlivost 2-propanolu nebyla zkoumána, protože už běžné použití lihu denaturovaného 2-propanolem k výrobě čisticích prostředků a chemikálií vylučuje jeho vhodnost k lidské spotřebě. Námitku kontaminace lihu jiným způsobem považovala žalovaná za účelovou, neboť žalobkyně nejprve uváděla jako její možný zdroj kontaminaci plastových kontejnerů, v nichž byl líh dodán, a následně kontaminaci výrobní linky, o níž se zmínila až v odvolání. Nicméně zdroj kontaminace není rozhodný. Žalovaná rozvedla i vzájemnou provázanost příslušných ustanovení nařízení č. 178/2002 s ustanovením § 17 odst. 2 písm. a) zákona o potravinách a také příklad, kdy by se namísto tohoto ustanovení použilo ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) zákona o potravinách. K odpovědnosti za správní delikt uvedla, že odpovědnost za správní delikt v oblasti potravinového práva je vždy objektivní a žalobkyně neprokázala jakoukoli nadstandardní aktivní činnost nad rámec svých zákonných povinností, nezbytnou ke zproštění se objektivní odpovědnosti. Žalovaná trvá na tom, že napadené rozhodnutí obsahuje veškeré náležitosti dle ustanovení § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, úvahy žalované jsou srozumitelné a úplné a závěry tohoto rozhodnutí jsou jejich logickým vyústěním. Pokuta odpovídá závažnosti protiprávního jednání žalobkyně a je v linii dlouhodobé praxi Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, ve smyslu ust. § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“).

Krajský soud považuje skutkový stav zjištěný žalovanou za dostatečný, žalobkyně ani nerozporovala přítomnost 2-propanolu v kontrolovaných lihovinách, zpochybňován je jen způsob, jakým se tato látka do lihovin vyrobených žalobkyní dostala, a její škodlivost pro lidské zdraví.

Krajský soud se nejprve zabýval vlivem přítomnosti 2-propanolu v kontrolované lihovině na nevhodnost této lihoviny ke konzumaci (lidské spotřebě).

Podle ustanovení čl. 3 odst. 4 nařízení č. 110/2008 alkoholické nápoje nesmějí obsahovat líh syntetického původu ani líh nezemědělského původu ve smyslu přílohy I Smlouvy. Tato příloha pak ve svém bodě 1. stanoví vlastnosti lihu zemědělského původu, včetně nejvyššího přípustného množství zbytkových látek přirozeně se v něm vyskytujících. Jiné látky zde uvedeny nejsou, protože se v lihu zemědělského původu přirozeně nevyskytují.

Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 61/1997 Sb., o lihu (dále jen „zákon o lihu“) je denaturací lihu jakýkoli proces, kterým se líh stává pomocí denaturačních prostředků nepoužitelný ke konzumaci.

Druhy denaturačních prostředků a účel použití denaturovaného lihu stanoví vyhláška č. 141/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu (dále jen „vyhláška č. 141/1997 Sb.“) ve své příloze 2. Pod pořadovým číslem 13 je zde uveden i 2-propanol (isopropylalkohol). Líh s obsahem této látky je možné užívat k výrobě čistých chemikálií, k výrobě katalyzátorů, k výrobě kosmetiky, pro konzervaci přírodních květů do kolínských vod.

Z citované vyhlášky č. 141/1997 Sb. vyplývá, že 2-propanol je považován za denaturační prostředek, tudíž ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona o lihu je jeho přítomnost v lihu znakem toho, že líh prošel procesem denaturace, stal se nepoužitelným ke konzumaci a nejedná se tedy o líh zemědělského původu, jehož výlučné použití je nařízením č. 110/2008 vyžadováno pro výrobu alkoholických nápojů. Námitky žalobkyně ohledně škodlivosti či použitelnosti 2-propanolu ke konzumaci zde neobstojí, neboť již samotné označení 2-propanolu za denaturační prostředek s konkrétními stanovenými možnostmi jeho použití jej k lidské konzumaci vylučuje, a to bez ohledu na to, jaký vliv by případně tato látka měla na lidské zdraví. Krajský soud proto námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu nepovažuje za důvodnou.

Krajský soud se dále zabýval námitkou nesprávného právního posouzení a podřazení správního deliktu pod ustanovení § 17 odst. 2 písm. a) zákona o potravinách a námitkou nesprávného výkladu pojmu „bezpečnost“.

Podle ustanovení § 17 odst. 2 písm. a) zákona o potravinách se provozovatel potravinářského podniku dopustí správního deliktu tím, že poruší povinnost dodržet požadavky na bezpečnost potravin stanovenou přímo použitelnými předpisy Evropských společenství upravujícími požadavky na potraviny.

Takovýmto přímo použitelným předpisem Evropských společenství je i nařízení č. 178/2002, které v článku 14 odst. 1 stanoví, že potravina nesmí být uvedena na trh, není-li bezpečná. Odstavec 2 téhož článku stanoví, že se potravina nepovažuje za bezpečnou, jeli považována za a) škodlivou pro zdraví; b) nevhodnou k lidské spotřebě. Podle odst. 5 téhož článku při rozhodování o tom, zda potravina není vhodná k lidské spotřebě, se bere v úvahu skutečnost, zda není potravina s ohledem na své zamýšlené použití nepřijatelná pro lidskou spotřebu z důvodu kontaminace cizorodými nebo jinými látkami nebo z důvodu hniloby, kažení nebo rozkladu.

Krajský soud dospěl k závěru, že je-li v lihovině detekována látka, jejíž přítomnost je nepřípustná, protože slouží k denaturaci lihu, tedy k procesu vedoucímu k nepoužitelnosti lihu pro lidskou konzumaci, je naplněna definice článku 14 odst. 5 nařízení č. 178/2002 a lihovina obsahující 2-propanol je potravinou kontaminovanou cizorodou látkou, která ji činí nevhodnou k lidské spotřebě a tedy látkou nikoli bezpečnou (čl. 14 odst. 2 nařízení č. 178/2002).

Jestliže jsou požadavky na kvalitu lihovin (potravin) stanoveny přímo použitelným předpisem Evropských společenství, je třeba při hodnocení správního deliktu vycházet z ustanovení, které sankcionuje porušení přímo použitelného předpisu, a také při výkladu tohoto ustanovení postupovat v souladu s příslušným komunitárním předpisem. Krajský soud tedy shledal postup správního orgánu při kvalifikování skutku podle ustanovení § 17 odst. 2 písm. a) zákona o potravinách, jakož i výklad pojmu „bezpečnost“ v souladu se zákonem.

Další námitka žalobkyně se týkala otázky, zda se v daném případě jedná o odpovědnost objektivní.

Odpovědnost za správní delikty právnických osob je vždy formulována jako odpovědnost objektivní, a to buď za protiprávní jednání nebo za protiprávní stav či následek, u nějž se nezkoumá, jak nastal, a již pouhá jeho existence postačí k naplnění zákonem stanovené skutkové podstaty.

V daném případě byla skutková podstata naplněna již tím, že žalobkyně vyrobila a následně uvedla na trh lihovinu kontaminovanou 2-propanolem, tedy porušila povinnost dodržet požadavky na bezpečnost potravin stanovenou přímo použitelnými předpisy Evropských společenství upravujícími požadavky na potraviny, jak předpokládá ust. § 17 odst. 2 písm. a) zákona o potravinách. Nevyžaduje se tedy, aby bylo prokázáno, že to byla právě žalobkyně, kdo 2-propanol do lihovin přimíchal, a aby bylo zjišťováno její zavinění, které je pojmovým znakem u odpovědnosti subjektivní (za zavinění).

Podle ustanovení § 17i odst. 1 zákona o potravinách právnická osoba za delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

Citované ustanovení dává tomu, kdo se dopustí správního deliktu, možnost zprostit se odpovědnosti, pokud prokáže, že k zabránění nežádoucího následku předvídaného zákonem vyvinul nějakou aktivitu. Přítomnost 2-propanolu v kontrolovaných vzorcích byla dána a žalobkyně neprokázala, že by vyvinula jakékoli úsilí směřující k jeho odhalení a k vyřazení lihu jej obsahujícímu z výroby, a proto za jeho přítomnost odpovídá.

K námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované krajský soud uvádí, že žalovaná se v napadeném rozhodnutí vypořádala s námitkami žalobkyně, uvedla, proč se nezabývala žalobkyní předloženými důkazy, přezkoumala výši uložené pokuty, včetně možnosti od uložení pokuty upustit a hodnocení, zda nemá likvidační charakter. V tomto směru neshledal krajský soud nic, co by bylo možné rozhodnutí žalované vytknout.

Poslední okruh námitek směřoval do výše pokuty.

Podle ustanovení § 17 odst. 3 písm. c) zákona o potravinách se za správní delikt uloží pokuta do 50 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. a).

Podle ustanovení § 17i odst. 2 zákona o potravinách se při určení výměry pokuty právnické osobě přihlídně k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

Krajský soud tedy přezkoumal i postup žalované při ukládání pokuty. Žalovaná, respektive správní orgán prvního stupně, na nějž odůvodnění rozhodnutí žalované navazuje, zohlednil z hlediska způsobu spáchání správní deliktu hrubou nedbalost žalobkyně při zanedbání výstupních kontrol produktů, prodej nevyhovujících produktů obchodním partnerům, kteří je dodávali do maloobchodní sítě jako potravinu určenou pro konečné spotřebitele, z hlediska následků přičetl k tíži žalobkyně celkové vysoké množství nevyhovujících produktů uvedených na trh (3302 l, tj. 4576 ks), naopak ve prospěch žalobkyně zohlednil malé množství 2-propanolu zjištěné v předmětných produktech a skutečnost, že nebylo zjištěno poškození zdraví spotřebitele. V rámci okolností spáchání správního deliktu bylo k tíži žalobkyně přičteno, že je subjektem, který provozuje výrobu lihovin, je tedy prvním v řetězci, kdo uvádí lihoviny na trh, a měla by dbát na to, aby odpovídaly právním předpisům. Tyto úvahy správního orgánu prvního stupně žalovaná přezkoumala a vyhodnotila, že nevybočuje z mezí daných zákonem ani ze zásady přiměřenosti či legitimního očekávání a splňuje tak podmínky pro užití správního uvážení. Rovněž krajský soud v postupu žalované neshledal pochybení, neboť přezkoumala všechny zákonné předpoklady pro uložení pokuty a vypořádala se i s námitkou žalobkyně ohledně maloobchodní či výrobní ceny předmětných produktů, pro jejíž zohlednění nenašla žalovaná žádné zákonné opodstatnění a ke které žalobkyně ani nespecifikovala, jakým způsobem a z jakého důvodu by měla být tato kritéria pro stanovení výše pokuty rozhodující. Žalovaná se zabývala i námitkou likvidačního charakteru pokuty, k jehož rozpoznání ovšem neměla s ohledem na nečinnost žalobkyně dostatek podkladů, a proto potvrdila výši pokuty stanovenou rozhodnutím správního orgánu prvního stupně. I tento postup krajský soud vyhodnotil jako zákonný.

Krajský soud v závěru shrnuje, že považuje rozhodnutí žalované za vydané v souladu se zákonem, srozumitelně odůvodněné a uloženou pokutu za vyhovující limitům správního uvážení. Proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., když procesně úspěšné žalované nevznikly v tomto řízení žádné náklady přesahující její běžnou úřední činnost.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

V Ostravě dne 5. května 2016

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu